Lähettäjä: Parikka Juha <Juha.Parikka@formin.fi>
Lähetetty: keskiviikkona 11. lokakuuta 2017 12.01
Vastaanottaja: Turpeinen Sanna
Kopio: Uhvy Ry; Olasvirta Leo
Aihe: Hallinto- ja turvallisuusjaosto torstai 12.10.2017 klo 08:40 / HE 106/2017 vp Teema: Pl.24; Asiantuntijalausunto UHVY ry

Asia: Asiantuntijalausunto UHVY ry; HE 106/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2018
https://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiakirjat/HE+106/2017 Teema: Pl. 24

1. Ulkoasiainhallinnon toimintamenoja ehdotetaan edelleen leikattavaksi yli neljällä miljoonalla eurolla lukuisten jo aikaisempina vuosina tehtyjen säästöjen ja tehostusten lisäksi. Tehostukset ovat jo aikaisemmin aiheuttaneet vähennyksiä henkilötyövuosien määrässä ilman, että työt ovat vastaavasti vähentyneet.

UHVY ry pitää ulkoasiainhallinnon määrärahojen esitettyä leikkausta kahdella prosentilla huonona kehityssuuntana, joka omalta osaltaan heikentää Suomen kykyä valvoa kansainvälisiä etujaan. Se heikentää myös merkittävällä tavalla Suomen edustustoverkoston kykyä vastata tehtävistään riittävän tehokkaalla ja tarkoituksenmukaisella tavalla.

2. On huolehdittava, että työssä jaksaminen ja työhyvinvointi eivät heikkene ja, että säästöjä ei kohdenneta esimerkiksi ulkomailla tehtävästä työstä aiheutuvien korvausten ja asumistason heikentämiseen. Säästöt aiheuttavat haittaa henkilöstön jaksamiselle ja työhyvinvoinnille. Esimerkiksi useasta EU-jäsenmaassa toimivasta suurlähetystöstä on poistettu ns. kakkosvirkamies (kuten Lissabon, Bryssel, Sofia, Bukarest, Nikosia ja Sveitsi) ja korvattu toiminto lähetetyllä hallintouralaisella, jonka tehtävät yltävät talous- ja kiinteistöhallinnosta aina suurlähettilään sijaistamiseen palkkauksen ollessa alle normaalitason vastaavasta tehtävästä. Kentältä kuulunut palaute viittaa siihen, että ko. tehtävissä olevien henkilöiden kuten monien muidenkin vaativissa eri ura-alueiden tehtävissä edustustoissa olevien jaksaminen on todella kovalla koetuksella.

3. Ulkomaanedustuksen korvausjärjestelmällä (UE-korvaukset) vastataan virkamiehen perheen muutosta ja asemamaassa elämisestä aiheutuviin ylimääräisiin ja osittain odottamattomiinkin riskeihin ja kuluihin kuten asuminen, lasten koulukulut ja kotilomamatkat. UHVY ry:n käsityksen mukaan UE-korvaukset kaipaavat kokonaisvaltaisen uudistuksen, jota olisi suunnitelmallisesti ryhdyttävä toteuttamaan.

Ulkomaanedustuksessa palvelevan UH:n henkilöstön korvauksiin liittyviä uudistusten tarpeita ja ideoita on tunnistettu olevan huomattavasti useampia kuin hallituksen lakiesityksissä on tuotu esille (esim. HE 126/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi ulkomaanedustuksen korvauksista annetun lain muuttamisesta https://www.eduskunta.fi/valtiopaivaasiakirjat/HE+126/2017).

Aiheina on ollut mm. korkeauhkaisten, kuten Afganistanin Kabul - tai Nigerian Abuja, huoltomatkojen riittävyys sekä henkilöstön palautumis- ja lepojaksot ja niiden kotimatkojen korvaaminen samalla tasolla kuin Suomen vertaisryhmän maiden taholla on toteutunut.

On keskusteltu myös, että asettautumiskorvaus voitaisiin palauttaa UE-korvausten keinovalikoimaan. Se helpottaisi merkittävällä tavalla uusiin olosuhteisiin asettautumisesta aiheutuvia kuluja sekä UE:ssa että paluun yhteydessä kotimaahan.

4. Pidämme myönteisenä, että suurlähetystöjen roolia vienninedistämisessä vahvistetaan. Tähän toimintaan tarvittaisiin kuitenkin riittävät voimavarat. Nyt näin ei kuitenkaan ole laita, vaan toimintoja siirretään Finprolta (tuleva Business Finland) ulkoasiainhallinnon hoidettavaksi ilman vastaavia määrärahasiirtoja. Esimerkiksi vuodelle 2017 suunnattu 1,5 miljoonan määräraha on vain noin 20.000 euroa per Team Finland -vienninedistämistoimintaa harjoittava suurlähetystö.

5. Talousarvioehdotuksessa todetaan, että ns. Tiitisen työryhmän ehdotuksia pannaan toimeen ja keskushallinnon uudistusta jatketaan. Vain tehtäväkiertoon perustuva UM:n yhtenäisura voi turvata sekä ministeriön että ulkomaanedustustojen työvoimatarpeen sen moninaisissa eri tehtävissä. Tiitisen työryhmän esityksiä ja keskushallinnon uudistusta eteenpäin vietäessä tulee huolehtia, että UH:n ammattitaitoisen ja tehtäväkiertoon sitoutuneen yleisuran virkamiesten asema säilytetään ja tehtävät jatkuvat ensisijaisesti UH:n oman kielitaitoisen ja tarkan valintaprosessin läpikäyneen henkilöstön varassa. Edustustoverkoston toimintaedellytykset on turvattava myös niukan budjetin vuosina.